

Sosiaaliturvaopas nuorisopsykiatrian potilaille

Tämä opas kertoo,
mitä rahallista tukea Kela antaa
sairauden hoitoon ja kuntoutukseen.
Lisäksi opas kertoo
sairaalamaksuista
ja sosiaalipalveluista.

Sisällys

Lääkekorvaukset	3
Matkakorvaukset	4
Sairauspäiväraha	6
Työkyvyttömyyseläke	8
Työmarkkinatuki.....	8
Opintotuki	9
Yleinen asumistuki.....	9
Eläkkeensaajan asumistuki	10
Kuntoutus	10
Vammaistuet.....	14
Apua arkeen	15
Omaishoidon tuki.....	15
Liikkumisesteisen pysäköintitunnus	16
EU:n vammaiskortti	16
Toimeentulotuki	16
Kelan palvelut internetissä	17
Kelan puhelinnumerot	17
Sairaalamaksut ja terveydenhuollon maksujen omavastuu	18
Kansallinen Terveysarkisto.....	18
Nuorisopsykiatrian sosiaalityöntekijät.....	20

Lääkekorvaukset

Kela maksaa korvausta reseptilääkkeistä, jotka lääkäri tai sairaanhoitaja on määrännyt sairautesi hoitoon.

Voit saada korvausta myös ravintovalmisteista ja perusvoiteista. Kela ei maksa korvausta kaikista lääkkeistä.

Löydät tiedon korvattavista lääkkeistä internetistä:

www.kela.fi/laakehaku

Korvausta maksetaan sen jälkeen, kun alkuomavastuu on täyttynyt. Alkuomavastuu on 50 euroa vuodessa. Alkuomavastuu pitää maksaa sen vuoden alusta, kun täytät 19 vuotta.

Viitehintaja lääkkeen vaihtaminen halvempaan

Osa lääkkeistä kuuluu viitehintajärjestelmään. Lääkkeen myyntihinta voi olla korkeampi kuin viitehintaa. Kela maksaa korvauksen viitehinnasta.

Samassa viitehintaryhmässä on keskenään vaihtokelpoisia lääkkeitä. Voit vaihtaa reseptissäsi eli lääkemääräyksessäsi olevan lääkkeen apteekissa vastaavaan, mutta halvempaan lääkkeeseen.

Apteekki ei saa vaihtaa lääkettä, jos lääkkeen määrääjä kieltää lääkkeen vaihtamisen.

Kun lääkkeellä ei ole viitehintaa, saat korvauksen myyntihinnasta.

Lääkekorvausten määrät

Peruskorvaus on 40 % lääkkeen viitehinnasta, eli Kela maksaa lääkkeestä 40 % ja sinulle jää maksettavaksi loppuosa.

Kela maksaa joistain lääkkeistä erityiskorvausta.

Alempi erityiskorvaus on 65 % lääkkeen viitehinnasta.

Ylempi erityiskorvaus on 100% lääkkeen viitehinnasta.

Erityiskorvaus

Oikeutta erityiskorvaukseen haetaan lääkärin kirjoittamalla B-lausunnolla Kelasta. Muuta hakemusta ei tarvita.

Ylempi erityiskorvaus tarkoittaa sitä, että lääke korvataan kokonaan. Apteekissa pitää kuitenkin maksaa omavastuu. Se on 4,50 euroa. Se pitää maksaa jokaisesta lääkkeestä erikseen. Saat erityiskorvausta lääkkeestä vasta sen jälkeen, kun lääkärinlausunto on mennyt Kelaan.

Apteekki tarkistaa Kelasta oikeutesi lääkekorvaukseen, kun ostat reseptilääkettä.

Saat uuden Kela-kortin kun Kela on tehnyt päätöksen erityiskorvattavuudesta. Kortissa on sairauden korvausnumero.

Lääkkeiden vuosiomavastuu

Lääkekulujen omavastuu on 579,78 euroa vuonna 2021. Kun korvatuista lääkkeistä maksamasi lääkekulut ylittävät tämän summan, Kela lähettää siitä sinulle ilmoituksen.

Kun omavastuu ylittyy, maksaa jokainen korvattava lääke 2,50 euroa ostokerralla loppuvuoden ajan.

Voit seurata sinulle vuoden aikana kertyneitä lääkekuluja internetissä.

www.kela.fi/asiointipalvelu

Matkakorvaukset

Kela maksaa korvausta matkoista lääkäriin tai Kelan järjestämään kuntoutukseen.

Voit hakea Kelasta korvausta, kun olet matkustanut terveyskeskukseen, yksityiselle lääkärille, sairaalaan tai kuntoutuslaitokseen. Kela korvaa yleensä matkan lähimpään lääkäriin tai hoitopaikkaan.

Kela maksaa korvausta yleensä halvimman matkustustavan mukaan, eli yleensä se tarkoittaa matkaa junalla tai linja-autolla.

Matkojen omavastuu

Omavastuu on 25 euroa yhdensuuntaiselta matkalta. Kela korvaa sinulle kustannuksen, joka ylittää omavastuun.

Hae korvausta kuitenkin myös alle 25 euroa maksaneista matkoista, jotka olet maksanut kokonaan itse. Myös ne lasketaan mukaan vuosiomavastuuseen eli matkakattoon.

Jos olet maksanut kalenterivuoden aikana matkakustannuksia 300 euroa, Kela korvaa loppuvuoden ajan matkakustannukset kokonaan.

Matkakustannuksissa on 6 kuukauden haku aika.

Voit seurata sinulle vuoden aikana kertyneitä matkakustannuksia internetissä.

www.kela.fi/asiointipalvelu

Korvaus yöpymisestä

Jos joudut yöpymään matkallasi, voit saada Kelasta yöpymisrahaa. Se on enintään 20,18 euroa vuorokaudessa.

Oma auto

Jos joudut käyttämään omaa autoa, saat siitä kilometrikorvauksen, joka on 0,20 euroa kilometriltä.

Jos sinulla on hoitopaikkaan yli 100 kilometrin matka ja käytät omaa autoa, tarvitset todistuksen matkakorvausta varten. Pyydä todistus (SV67) hoitopaikasta.

Taksimatkat

Jos joudut käyttämään taksia terveydentilasi vuoksi, sinulla pitää olla hoitolaitoksen todistus (SV67) taksin käytön tarpeellisuudesta.

Säilytä todistus 6 kuukautta. Kela voi kysyä todistusta myöhemmin.

Hoitolaitoksen henkilökunta voi kirjoittaa sinulle todistuksen matkakorvauksia varten myös määrääjäksi tai toistaiseksi. Silloin todistus on toimitettava Kelaan.

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö tilaa sinulle yksittäisen taksimatkan terveydentilan perusteella, et tarvitse erillistä todistusta (SV67).

Vastaavat tiedot kysytään tilauspuhelun yhteydessä.

Taksin käyttö voidaan korvata myös, jos julkisia liikenneyhteyksiä ei ole käytettävissä.

Tässä tilanteessa et tarvitse hoitolaitoksen todistusta, vaan sinun pitää selvittää asia Kelan kanssa.

Taksimatkan tilaaminen

Kun sinulla on oikeus Kelan korvaamaan taksimatkan, tilaa matka Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella aina numerosta **0800 120 001**. Puhelu on ilmainen.

Kun tilaat matkan keskitetystä tilausnumerosta, saat matkakorvauksen heti taksissa, ja maksat vain omavastuun.

Jos tilaat taksin muualta kuin keskitetystä tilausnumerosta, et saa matkasta Kela-korvausta.

Jos tiedät vastaanottoajan, tilaa matka viimeistään edellisenä päivänä kello 14 mennessä. Voit tilata samalla kertaa kaikki matkat, jotka sinun on määrä tehdä seuraavien kahden viikon aikana.

Alle 16-vuotialla tai vaikeasti sairaalla lapsella on oikeus vakiotaksiin eli tutun taksinkuljettajan käyttöön. Kela voi myöntää oikeuden vakiotaksiin myös yli 16-vuotiaalle harkinnan perusteella.

Saattajan tai perheenjäsenen matkakorvaukset

Kela maksaa korvausta myös saattajan matkakuluista, jos terveydenhuollon henkilökunta arvioi, että tarvitset saattajaa. Saattajan kuluja korvataan, kun matkustatte yhdessä.

Jos saattaja matkustaa yksin, Kela voi korvata hänen matkansa vain silloin, kun matka alkaa tai päättyy sinun kotiisi. Saattaja voi esimerkiksi tehdä paluumatkan yksin, jos jäät hoitoon sairaalaan.

Kela voi korvata perheenjäsenesi meno- ja paluumatkan sairaalaan, jos se on välttämätöntä hoitosi toteutumisen kannalta. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun vanhempi osallistuu lapsen hoitokokoukseen. Pyydä silloin lääkäriltä todistus (vapaamuotoinen tai SV67 –lomake) Kelaa varten.

Sairauspäiväraha

Kela maksaa sairausajalta sairauspäivärahaa. Sairauspäivärahaa maksetaan omavastuuajan jälkeen. Omavastuu aika on yleensä 10 päivää.

Tarvitset lääkärintodistuksen, jotta voit saada sairauspäivärahaa. Jos lääkäri kirjoittaa sinulle A-todistuksen, voit saada sairauspäivärahaa yleensä enintään 60 arkipäivää. Sen jälkeen tarvitset lääkärin kirjoittaman B-todistuksen tai muun selvityksen työkyvyttömyydestä.

Hakuaika

Sairauspäivärahan hakuaika on 2 kuukautta sairauden alkamisesta.

Kuka saa sairauspäivärahaa?

Voit saada sairauspäivärahaa, jos olet 16–67-vuotias etkä sairautesi takia pysty työhön tai opiskeluun.

Kuinka paljon saat sairauspäivärahaa?

Sairauspäivärahan määrä lasketaan vuositulojen perusteella. Vuositulot tarkoittavat tulojasi 12 kuukauden ajalta.

Jos olet työtön, päiväraha voidaan laskea työttömyysturvan määrästä.

Sairauspäivärahan vähimmäismäärä on 29,05 euroa päivässä.

Päivärahaa maksetaan yleensä 6 päivältä viikossa.

Voit arvioida sairauspäivärahasi suuruuden Kelan internetsivujen laskurilla. [www.kela.fi /laskurit](http://www.kela.fi/laskurit).

Myös opintorahaa saava opiskelija voi hakea sairauspäivärahaa. Sitä kannattaa hakea, jos sairautesi jatkuu yli 2 kuukautta. Silloin sairauspäiväraha ei vähennä opintotukikuukausia. Opintotuki loppuu, jos saat sairauspäivärahaa vähintään 18 päivää. Kun jatkat opiskelua, opintotuki pitää hakea uudelleen.

Kuinka kauan sairauspäivärahaa maksetaan?

Sairauspäivärahaa maksetaan 300 arkipäivältä eli noin vuoden ajan.

Jo sitä ennen ryhdytään selvittämään, olisiko kuntoutuksesta apua sairautesi hoidossa. Saat Kelasta kirjeen, jossa kerrotaan kuntoutuksen vaihtoehtoista ja järjestäjistä.

Sairauspäiväraha työsuhteessa

Jos saat sairauslomasi ajalta palkkaa, Kela maksaa korvauksen työnantajallesi.

Jos sairautesi pitkittyy, työterveyshuolto arvioi jäljellä olevan työkykysi.

Lausunto tarvitaan viimeistään silloin, kun sairauspäiväraha on maksettu 90 arkipäivää.

Osasairauspäiväraha

Osasairauspäiväraha tukee työhön paluuta.

Osasairauspäivärahaa voi saada henkilö, joka ennen sairastumista on työskennellyt kokoaikaisesti.

Työajan ja palkan on vähennyttävä noin puoleen (40 %–60 %) aiemmasta.

Osa-aikaisen työskentelyn ajalta maksetaan osasairauspäivärahaa, joka on puolet sairauspäivärahasta.

Voit aloittaa osa-aikatyön aikaisintaan silloin, kun olet ollut sairaana ja kokonaan pois töistä 10 päivää.

Osasairauspäivärahaa maksetaan enintään 120 arkipäivää eli noin 5 kuukautta.

Jos työnantaja maksaa osapäivätyön ajalta kokoaikatyön palkkaa, Kela maksaa osasairauspäivärahan työnantajallesi. Muussa tapauksessa Kela maksaa osasairauspäivärahan sinulle.

Osasairauspäivärahan hakuaika on 2 kuukautta.

Työkyvyttömyyseläke

Jos sairaudestasi tai vammastasi aiheutuva työkyvyttömyys jatkuu 300 päivän jälkeen, voit hakea kuntoutustukea tai työkyvyttömyyseläkettä. Sitä voi maksaa työeläkelaitos, Kela tai molemmat.

Kela maksaa kuntoutustukea tai työkyvyttömyyseläkettä, jos et ole ollut työelämässä tai jos et saa riittävää eläkettä työeläkelaitokselta.

Sinulla voi olla myös oikeus takuueläkkeeseen. Se on 837,59 €/kk vuonna 2021.

Työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi voit ansaita ennen veroja 837,59 €/kk ilman, että se vaikuttaa eläkkeeseen. Jos saat Kelalta työkyvyttömyyseläkettä ja työtulosi ovat yli 837,59e/kk, eläkkeesi jää lepäämän. Eläke jätetään lepäämään vähintään kolmen kuukauden ajaksi.

Voit myös opiskella, kun saat työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea.

Siihen, voitko saada pysyvää työkyvyttömyyseläkettä, vaikuttaa sairauden tai vamman lisäksi myös ikä ja se, mitä työtä olet tehnyt ja millainen ammattikoulutus sinulla on.

Jos et pysty palaamaan töihin etkä myöskään saa eläkettä, ilmoittaudu TE-toimistoon työttömäksi työnhakijaksi. Tee se viimeistään seuraavana päivänä kun sairauspäivärahan tai määrääikäisen eläkkeen maksaminen on loppunut. Kela selvittää voitko saada peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea toimeentulon turvaamiseksi. Jos olet työttömyyskassan jäsen, hae ansiopäivärahaa omasta kassastasi.

Työmarkkinatuki

Työmarkkinatuki on raha, joka turvaa toimeentulosi, kun haet töitä. Voit saada työmarkkinatukea, jos olet 15–64-vuotias.

Jos sinulle ei makseta ansiopäivärahaa tai peruspäivärahaa, voit saada työmarkkinatukea. Työmarkkinatukea maksetaan, kun olet ollut työttömänä 5 päivää.

Jos sinulla ei ole ammatillista koulutusta, voit saada työmarkkinatukea vasta 5 kuukauden odotusajan jälkeen.

Työmarkkinatukea ei voi hakea etukäteen.

Ilmoita siis hakemuksessa vain ne menneet päivät, jolloin olet ollut työttömänä. Voit hakea työmarkkinatukea 3 edelliseltä kuukaudelta.

Työmarkkinatuki on 33,78 euroa päivässä. Sitä maksetaan 5 päivältä viikossa. Maksat työmarkkinatuesta veroja.

Vanhempien tulot voivat pienentää tukea, jos asut heidän kanssaan. Saat silti aina vähintään puolet työmarkkinatuestasi. Vanhempien tulot eivät vaikuta, jos osallistut TE-toimiston kanssa suunniteltuun toimintaan.

Arvioi itse laskurin avulla, kuinka paljon saat tukea:
[www.kela.fi /laskurit](http://www.kela.fi/laskurit).

Opintotuki

Opintotuen tarkoitus on turvata toimeentulosi opiskelun aikana. Opintotukeen kuuluvat

- opintoraha
- opintorahan huoltajakorotus
- opintorahan oppimateriaalilisä
- opintolainan valtioneuvoston takaus.

Sinulla täytyy olla opiskelupaikka, jotta voit saada opintotukea.

Lisäksi opiskelusi täytyy olla päätoimista. Opintojen päätoimisuudella tarkoitetaan eri opinnoissa eri asioita. Voit lukea lisää:

[www.kela.fi /opintotuki-paatoimisuus](http://www.kela.fi/opintotuki-paatoimisuus).

Omat tulosi vaikuttavat siihen, kuinka monelta kuukaudelta voit saada opintotukea. Myös vanhempiesi tulot voivat vaikuttaa opintotukesi määrään.

Arvioi itse laskurin avulla, kuinka paljon saat tukea:
[www.kela.fi /laskurit](http://www.kela.fi/laskurit).

Yleinen asumistuki

Voit saada yleistä asumistukea, jos ruokakuntasi on pienituloisen. Ruokakunta tarkoittaa samassa asunnossa asuvia henkilöitä.

Asumistukea voi saada vuokra-asuntoon tai omistusasuntoon.

Arvioi itse laskurin avulla, kuinka paljon saat tukea:
[www.kela.fi /laskurit](http://www.kela.fi/laskurit).

Eläkkeensaajan asumistuki

Jos saat eläkettä ja olet pienituloinen, voit saada Kelasta eläkkeensaajan asumistukea.

Voit saada asumistukea vuokra-asuntoon tai omistusasuntoon.

Arvioi itse laskurin avulla, kuinka paljon saat tukea:
[www.kela.fi /laskurit](http://www.kela.fi/laskurit).

Kuntoutus

Kuntoutus voi auttaa, jos sairaus tai vamma vaikeuttaa

- työtäsi
- opiskeluasi
- itsenäistä selviytymistäsi.

Kelan järjestämää kuntoutusta on

- ammatillinen kuntoutus
- nuoren ammatillinen kuntoutus
- vaativa lääkinällinen kuntoutus
- kuntoutuspsykoterapia
- harkinnanvarainen kuntoutus
- neuropsykologinen kuntoutus.

Ammatillinen kuntoutus

Sairaus tai vamma voi haitata ammatin valintaa, opiskelua tai työtä. Silloin ammatillisesta kuntoutuksesta voi olla hyötyä.

Voit saada ammatillista kuntoutusta Kelasta, jos olet työtön, opiskelija tai ollut työelämässä vasta vähän aikaa.

Kelan ammatillinen kuntoutus voi auttaa:

- sopivan ammattialan valinnassa
- saamaan työtä
- pysymään työelämässä
- palaamaan töihin sairaudesta tai vammasta huolimatta.

Ammatillinen kuntoutus voi olla esimerkiksi

- nuoren ammatillinen kuntoutus.
- koulutus
- koulutuskokeilu
- ammatillinen kuntoutus selvitys
- työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus
- ammatillinen kuntoutuskurssi.

Ammatillista kuntoutusta haetaan lomakkeella KU101, johon tarvitaan liitteeksi lääkärinlausunto.

Kun olet ammatillisessa kuntoutuksessa, voit hakea Kelasta kuntoutusrahaa. Sitä haetaan lomakkeella KU112.

Nuoren ammatillinen kuntoutus

Voit saada nuoren ammatillista kuntoutusta Kelasta, jos olet 16-29-vuotias nuori, etkä pysty suunnittelemaan tulevaisuuttasi toimintakykyisi vuoksi.

Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun sopivaa opiskelupaikkaa ei löydy tai opiskelu on keskeytynyt tai on vaarassa keskeytyä.

Nuoren ammatillista kuntoutusta voi olla

- Nuotti valmennus
- ammatillinen kuntoutus selvitys
- työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus
- koulutuskokeilu.

Voit hakea nuoren ammatillista kuntoutusta suullisesti ja ilman lääkärinlausuntoa esimerkiksi soittamalla Kelan numeroon 020 692205.

Voit saada kuntoutusrahaa nuoren ammatilliseen kuntoutukseen.

Vaativa lääkinällinen kuntoutus

Voit saada vaativaa lääkinällistä kuntoutusta, jos sinulla on sairauden tai vamman vuoksi huomattavia vaikeuksia selviytyä arjen toiminnassa.

Tavoitteena on, että pystyt sairaudesta huolimatta selviytymään arkielämän toiminnoista paremmin tai tekemään töitä.

Tarvitset kuntoutussuunnitelman. Sen kirjoittaa sinua hoitava lääkäri

julkisessa terveydenhuollossa.

Kuntoutuksen täytyy kestää vähintään vuoden, eikä kuntoutus saa liittyä välittömästi sairaalahoitoon. Kuntoutuksen tavoitteiden täytyy tukea suoriutumistasi ja osallistumistasi.

Voit itse valita sen tahon, joka toteuttaa kuntoutuksesi. Kuntoutuksen toteuttajalla täytyy olla sopimus Kelan kanssa. Voit etsiä sopivan toteuttajan Kelan palveluntuottajahausta.

[www.kela.fi /palveluntuottajarekisteri](http://www.kela.fi/palveluntuottajarekisteri)

Vaativa lääkinällinen kuntoutus voi olla esimerkiksi:

- terapiaa
- moniammatillista yksilökuntoutusta
- kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssi.

Vaativaa lääkinällistä kuntoutusta haetaan lomakkeella KU 104.

Kuntoutuspsykoterapia

Kuntoutuspsykoterapian tavoitteena on tukea työ- ja opiskelukykyä. Tavoitteena on tukea opintojen edistymistä, työelämässä pysymistä, sinne siirtymistä tai palaamista.

Voit hakea Kelasta kuntoutuspsykoterapiaa, jos sinulla on lääkärin toteama mielenterveyden häiriö, joka vaikeuttaa opiskeluasi

tai työntekoasi.

Edellytys on myös, että olet saanut siihen hoitoa vähintään 3 kuukautta. Kuntoutuspsykoterapiaa myönnetään 16-67-vuotiaille.

Terapiaa myönnetään vuodeksi kerrallaan ja enintään 3 vuodeksi. Kela korvaa terapiaa korkeintaan 80 kerralta vuodessa.

Voit joutua maksamaan osan terapiakuluista itse. Kela korvaa yksilöterapiasta korkeintaan 57,60 euroa kerralta. Terapeutti täytyy olla Kelan hyväksymä. Voit etsiä terapeuttia Kelan palveluntuottajahausta.
[www.kela.fi /palveluntuottajahaku](http://www.kela.fi/palveluntuottajahaku)

Kuntoutuspsykoterapiaa haetaan lomakkeella KU 131. Lisäksi tarvitaan psykiatrin laatima kuntoutussuunnitelma.

Harkinnanvarainen kuntoutus

Harkinnanvarainen kuntoutus täydentää ammatillista ja lääkinnällistä kuntoutusta. Tavoitteena on tukea työssä tai opiskelussa selviytymistä tai parantaa toimintakykyä.

Harkinnanvaraista kuntoutusta on

- kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssi
- moniammatillinen yksilökuntoutus kuntoutuslaitoksessa
- Opi-kurssi
- Laku-perhe kuntoutus
- oma väylä –kuntoutus.

Harkinnanvaraista kuntoutusta haetaan lomakkeella KU132. Lisäksi tarvitaan lääkärin laatima kuntoutussuunnitelma. Voit hakea kuntoutuksen ajalle myös kuntoutusrahaa lomakkeella KU112.

Neuropsykologinen kuntoutus

Neuropsykologinen kuntoutus on tarkoitettu esimerkiksi henkilöille, joilla on tarkkaavaisuushäiriö (ADHD) tai kehityksellinen häiriö. Neuropsykologinen kuntoutus on tarkoitettu 16–67-vuotiaille.

Kela myöntää tuen vuodeksi kerrallaan yhteensä enintään 3 vuotta.

Neuropsykologista kuntoutusta haetaan lomakkeella KU 131. Tarvitset hakemuksen liitteeksi neuropsykologin ja erikoislääkärin lausunnot.

Kuntoutusraha

Voit saada kuntoutusrahaa, kun olet 16–67-vuotias ja kuntoutuksesi tavoite on

- pysyä työelämässä
- palata työelämään
- päästä työelämään.

Kuntoutusraha on yleensä yhtä suuri kuin tulojen mukaan määräytyvä sairauspäiväraha.

Kuntoutusrahassa on omavastuu. Omavastuun aikana et saa kuntoutusrahaa. Omavastuun pituus voi olla 0–30 päivää ja siihen vaikuttavat kuntoutus ja muut sosiaaliturvaetudet.

Voit saada kuntoutusrahaa myös silloin, kun olet vuosilomalla. Rahaa voi saada myös omainen, joka osallistuu sopeutumisvalmennukseen tai perhekuntoutukseen.

Kuntoutusrahaa haetaan lomakkeella KU112.

Nuoren kuntoutusraha

Voit saada nuoren kuntoutusrahaa, kun olet 16–19-vuotias ja työ- tai opiskelukykysi on olennaisesti heikentynyt sairauden tai vamman vuoksi. Lisäksi tarvitset erityisiä tukitoimia, jotta voit opiskella tai osallistua työllistymistä edistävään kuntoutukseen.

Sinulle tulee olla kotikunnassa laadittu henkilökohtainen opiskelu- ja kuntoutussuunnitelma kuntoutuksen ajalle (KHOPS). Suunnitelman voi myös laatia Kelan lomakkeelle KU110.

Nuoren kuntoutusrahaa haetaan lomakkeella KU111. Liitteenä tulee olla lääkärin B-lausunto.

Kuntoutusrahan määrät:

Kela maksaa korvausta korkeintaan 6 päivänä viikossa.

Korvaus on 33,51 euroa päivässä, jos saat

- nuoren kuntoutusrahaa
- ammatillista kuntoutusta
- nuoren ammatillista kuntoutusta.

Jos saat harkinnanvaraista kuntoutusta, korvaus on 29,05 euroa päivässä.

Vammaistuet

Kela tukee vammaisten ja pitkäaikaisesti sairaiden päivittäistä elämää, työtä ja opiskelua.

Vammaistuen määrä arvioidaan aina yksilöllisesti. Tuen määrä riippuu vamman vakavuudesta.

Vammaistuen määrät ovat vuonna 2021:

- perusvammaistuki 93,39 €/kk
- korotettu vammaistuki 217,93 €/kk
- ylin vammaistuki 422,58 €/kk.

Vammaistuki alle 16-vuotiaalle

Tuen tavoitteena on tukea vammaisen tai sairaan lapsen päivittäistä elämää.

Lapsi voi saada vammaistukea, jos hän sairautensa tai vammansa vuoksi tarvitsee säännöllistä hoitoa, huolenpitoa tai kuntoutusta.

Hoidon ja huolenpidon tulee olla tavanomaista suurempaa ja sen pitää kestää vähintään puoli vuotta.

Tämä voi johtua esimerkiksi

- sairauskohtauksista
- lääkityksestä
- kuljettamisesta kuntoutukseen
- ikäistään suuremmasta valvonnan tarpeesta
- päivittäisissä toimissa ja koulutehtävissä auttamisessa.

Vammaistuki 16 vuotta täyttäneelle

Tuen tavoitteena on helpottaa 16 vuotta täyttäneen vammaisen tai pitkäaikaisesti sairaan henkilön jokapäiväistä elämää, työtä tai opiskelua.

Sinulla voi olla oikeus vammaistukeen, jos sinulla on

- lääkärin toteama vamma tai pitkäaikainen sairaus
- toimintakykysi on heikentynyt vähintään vuoden ajan
- sinulle aiheutuu vammasta tai sairaudesta haittaa tai tarvitset niiden takia apua tai ohjausta.

Toimintakyvyn heikentyminen tarkoittaa, että sinulla on vaikeuksia huolehtia arjen toiminnoista tai itsestäsi vamman tai sairauden vuoksi.

Avun tarpeen perusteella voit saada vammaistukea, jos tarvitset apua henkilökohtaisissa toiminnoissa tai ohjausta ja valvontaa arjen toiminnoissa.

Jos tarvitset apua vain kotitaloustöissä ja asioinnissa, et voi saada tukea avuntarpeen perusteella.

Eläkettä saavan hoitotuki

Hoitotuen tavoitteena on helpottaa vammaisen tai pitkäaikaisesti sairaan eläkkeensaajan jokapäiväistä elämää, toimintakykyä, kuntoutusta ja hoitoa.

Sinulla voi olla oikeus hoitotukeen jos

- olet kokopäiväisesti eläkkeellä
- sinulla on lääkärin toteama vamma tai sairaus
- toimintakykysi on heikentynyt vähintään vuoden ajan
- tarvitset vamman tai sairauden vuoksi apua tai ohjausta henkilökohtaisissa toimissa
- tarvitset ohjausta tai valvontaa arjen eri toiminnoissa.

Toimintakyvyn heikentyminen tarkoittaa, että sinulla on vaikeuksia huolehtia itsestäsi ja selviytyä arjen toiminnoista vamman tai sairauden vuoksi.

Hoitotukea ei voi saada pelkästään toimintakyvyn heikentymisen vuoksi.

Hoitotuen määrät ovat vuonna 2021:

- perushoitotuki 71,48 €/kk
- korotettu hoitotuki 155,72 €/kk
- ylin hoitotuki 329,27 €/kk.

Apua arkeen

Perhe voi saada monenlaista tukea arkeen, kun lapsi tai nuori sairastuu. Tukea voit saada esimerkiksi lapsiperheen sosiaalipalveluista tai perheneuvolasta. Voit kysyä lisää hoitopaikan tai sairaalan sosiaalityöntekijältä tai kotikunnan sosiaalitoimistosta.

Omaishoidon tuki

Omaishoitaja on henkilö, joka pitää huolta perheenjäsenestään tai muusta läheisestään, joka ei selviydy arjesta omatoimisesti. Avun tarve voi johtua esimerkiksi sairaudesta tai vammasta.

Omaishoitajalle voidaan myöntää omaishoidon tukea. Sitä haetaan kotikunnan sosiaalitoimistosta. Voit kysyä lisää hoitopaikan tai sairaalan sosiaalityöntekijältä tai kotikunnan sosiaalitoimistosta.

Liikkumisesteisen pysäköintitunnus

Pysäköintitunnus voidaan myöntää vaikeasti liikkumisesteisen henkilön kuljettamista varten. Vaikea liikkumiseste voi johtua sairaudesta tai vammasta. Myös näkövamma voi oikeuttaa pysäköintitunnuksen saamiseen.

Pysäköintitunnus on voimassa yhtä kauan kuin lääkärin kirjoittama lausunto.

Voit hakea pysäköintitunnusta Traficomien sähköisen palvelun kautta (www.traficom.fi) tai Ajovarman toimipisteestä.

EU:n vammaiskortti

Vammaiskortti on vapaaehtoinen kommunikoinnin ja osallistumisen apuväline.

Voit näyttää vammaiskorttia, joka kertoo, että tarvitset avustajaa esimerkiksi julkisissa kulkuneuvoissa sekä liikunta- ja kulttuuritapahtumissa.

Voit hakea vammaiskorttia Kelasta. Kela tarkistaa, onko sinulla oikeus hankkia vammaiskortti.

Voit lukea lisää internetistä.
www.kela.fi/vammaiskortti

Toimeentulotuki

Voit hakea toimeentulotukea, jos rahasi eivät riitä välttämättömiin menoihin. Toimeentulotukea myönnetään vain, jos et voi saada muita tuloja tai etuuksia.

Kun sinulle myönnetään perustoimeentulotuki, saat samalla maksusitoumuksen apteekkiin reseptilääkkeitä varten.

Jos olet täyttänyt 18 vuotta, voit saada tukea välttämättömään toimeentuloon, vaikka asut vanhempiesi kanssa.

Kun haet toimeentulotukea ensimmäisen kerran, sinun tulee toimittaa kelaan tiliotteet perheen kaikista tileistä viimeisen kahden kuukauden ajalta. Kela antaa päätöksen perustoimeentulotuesta 7 arkipäivän kuluessa.

Toimeentulotukeen kuuluu perusosa sekä täydentävä ja ehkäisevä osa.

Toimeentulotuen perusosa on rahasumma, jonka pitää riittää seuraaviin kuluihin:

- ravintomenot
- vaatemenot
- vähäiset terveydenhuoltomenot (esimerkiksi itsehoitolääkkeet, joihin ei tarvita reseptiä)

- henkilökohtaisesta puhtaudesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot
- paikallisliikenteen käyttö
- sanomalehden tilaus
- puhelimen ja tietoliikenteen käyttö
- harrastukset ja virkistystoiminta
- muut vastaavat jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.

Yksin asuvan henkilön perusosa on enintään 504,06 €/kk vuonna 2021. Perusosan suuruus on säädetty laissa.

Muita perusmenoja ovat esimerkiksi

- asumismenot
- välttämättömät muuttokustannukset ja vuokravakuudet
- julkisen terveydenhuollon menot (muun muassa reseptilääkkeiden omavastuut, terveyskeskuksen asiakasmaksut ja silmälasit)

Jos sinulla on erityisiä menoja, joihin et voi saada perustoimeentulotukea, voit hakea täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea kuntasi sosiaalitoimistosta.

Hae ensin päätös perustoimeentulotuesta Kelasta. Ilmoita samassa hakemuksessa, jos haet täydentävää tai ehkäisevää tukea. Kela siirtää pyynnöstäsi

hakemuksen kuntaan. Jos olet jo saanut perustoimeentulotukea, voit hakea täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea suoraan kunnasta.

Kelan palvelut internetissä

Moneen kysymykseen löytyy vastaus Kelan internetsivuilta.

Kelan asiointipalveluun kirjaudutaan verkkopankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella. Voit lähettää internetissä hakemuksia ja liitteitä. Voit myös tarkistaa hakemuksesi käsittelytiedot.

Kelan puhelinnumerot

Voit hoitaa Kela-asioita myös puhelimitse. Voit kysyä neuvoa, hakea etuuksia ja saada apua internetissä asiointiin. Kelan puhelinpalvelu on avoinna joka arkipäivä kello 9.00–16.00.

Kelan palvelunumerot:

- Asuminen 020 692210
- Eläkkeet 020 692 202
- Kansainväliset tilanteet 020 634 0200
- Kuntoutus ja vammaistuet 020 692 205
- Opiskelu ja asevelvollisen tuet 020 692 209
- Perintä 020 634 4940
- Sairastaminen ja kortit 020 692 204
- Toimeentulotuki 020 692 207

- Työttömyys 020 692 210
- Turvakieltoasiakkaat
020 635 3500
- Vanhemmuus 020 692 206.

Kelan ajanvaraus

Kun elämäntilanteesi on muuttunut tai tarvitset muuten henkilökohtaista palvelua, voit varata ajan Kelaan. Voit varata ajan puhelinpalveluun tai palvelupisteeseen.

Sairaalamaksut ja terveydenhuollon maksujen omavastuu

Satasairaalan sairaalamaksujen määrät ovat vuonna 2021

- osastohoidon päivämaksu 48,90 euroa (maksukaton jälkeen 22,50 euroa)
- osastohoidon päivämaksu psykiatrialla 22,50 euroa (maksukaton jälkeen 22,50 euroa)
- poliklinikkamaksu 41,20 euroa
- psykiatrian päiväosastomaksu 11,40 euroa.
- sarjahoitomaksu 11,40 euroa

Alle 18-vuotiaille 7 ensimmäistä hoitopäivää kalenterivuodessa on maksullisia.

Vuonna 2021 julkisen terveydenhuollon maksujen omavastuu on 683,00 euroa. Jos sinulle kertyy maksuja yli tuon summan kalenterivuodessa,

voit hakea vapaakorttia.

Vapaakortilla saat loppuvuoden ajan muut julkisen terveydenhuollon palvelut ilmaiseksi, paitsi osastohoidon.

Jos sinulla on vapaakortti, osastohoidon päivämaksu on 22,50 euroa vuorokaudelta loppuvuoden ajan.

Säästä kaikki sairaalamaksujen ja terveyskeskusten maksukuitit. Kun omavastuu tulee täyteen, voit hakea vapaakorttia siitä sairaalasta tai terveyskeskuksesta, jossa vaadittava summa tuli täyteen.

Joudut itse seuraamaan milloin omavastuu tulee täyteen, koska maksut voivat kertyä eri hoitopaikoista.

Saat lisätietoja Satasairaalan potilasmaksutoimistosta, puhelin 02 627 7628.

Kansallinen Terveysarkisto

Kansallinen Terveysarkisto Kanta palvelee sinua ja terveydenhuollon ammattilaisia, jotka hoitavat sinua. Kanta on sähköinen tietokanta, josta löytyvät muun muassa sinulle määrätyt lääkkeet ja potilastietosi.

Tietosi pysyvät tallessa ja ovat sinua hoitavien ammattilaisten

ja apteekkien saatavilla
missä päin Suomea hyvänsä.
Päätät kuitenkin itse
kuka saa katsoa tietojasi
ja kuinka laajasti.

Voit myös itse seurata
terveystietojasi internetistä.
www.kanta.fi

eResepti

Reseptit tallennetaan
keskitettyyn Kanta palvelujen
tietokantaan, jota kutsutaan
reseptikeskukseksi.

Reseptikeskus sisältää kaikki
reseptit ja apteekkien niihin
tekemät merkinnät.

Reseptikeskuksen tietojen perusteella
voit hakea lääkkeesi Suomessa mistä
tahansa apteekista.

Voit katsoa omia reseptitietojasi
Omakanta-palvelussa.

Nuorisopsykiatrian sosiaalityöntekijät

Porin nuorisopsykiatrian poliklinikka ja päiväosasto
Nuorten kuntoutumisyksikkö
Kankaanpään nuorisopsykiatrian poliklinikka
Sosiaalityöntekijä... ☎ 044 707 4763

Neuropsykiatrinen työryhmä
Sosiaalityöntekijä... ☎ 044 707 9358

Harjavallan nuorisopsykiatrian poliklinikka
Rauman nuorisopsykiatrian poliklinikka
Harjavallan sairaalan osasto 21
Sosiaalityöntekijä... ☎ 044 707 4456

Tässä vihkosessa on käytetty suoria lainauksia
Kelan julkaisemista selkokielistä oppaista.
Suoriin lainauksiin on
saatu lupa Kelan viestinnältä.

Tekstissä on käytetty lyhennettä €/kk.
Se tarkoittaa euroa kuukaudessa.

Tämä vihkonen on selkokielenen.
Siitä saa siis tietoa helposti ja nopeasti.